

Õiguskantsler

Tiit Land
Tallinna Tehnikaülikool
info@taltech.ee

Teie nr

Meie 13.10.2026 nr 7-6/262042/2608526

Tallinna Tehnikaülikooli vastuvõtmise tingimus

Lugupeetud rektor

Õiguskantsleri poole pöördus [] murega, et Tallinna Tehnikaülikool jättis tema sisseastumisavaldused rahuldamata, sest tal pole kehtivat elamisluba. Ülikool tugines seejuures [Tallinna Tehnikaülikooli senati 21.10.2025 otsuse nr 23 „I ja II kõrgharidusastme üliõpilaste 2026/27. õppeaasta vastuvõtutingimused“ punktile 4](#), mille kohaselt ei saa ülikooli kandideerida Venemaa Föderatsiooni ega Valgevene kodanikud, kellel puudub õppekavajärgse nominaalse õppeaja lõpuni Eestis viibimiseks seaduslik alus.

Leian, et Tallinna Tehnikaülikooli kehtestatud piirang on vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega, kuna ülikooli astuda soovijaid koheldakse ebavõrdselt nende kodakondsuse tõttu.

Soovitan ülikoolil tunnistada senati 21.10.2025 otsuse nr 23 „I ja II kõrgharidusastme üliõpilaste 2026/27. õppeaasta vastuvõtutingimused“ punkt 4 kehtetuks. Samuti soovitan ülikoolil [] avaldused uuesti üle vaadata (vt [haldusmenetluse seaduse § 44](#)).

Palun andke 2. novembriks teada, kuidas olete soovitus järginud.

Asjaolud

1. Avaldaja on Venemaa Föderatsiooni kodanik. Ta elab Eestis neljandat aastat, on siin lõpetanud gümnaasiumi ja sooritanud eesti keele B2-taseme eksami. Avaldaja esitas Politsei- ja Piirivalveametile (PPA) taotluse tähtajalise elamisloa saamiseks. PPA jättis tema taotluse rahuldamata ning tegi talle lahkumisettekirjutuse. Avaldaja on esitanud PPA otsuste kohta kaebuse halduskohtule, see kaebus on praegu menetluses. PPA on pikendanud tema riigist lahkumise kohustuse täitmise tähtaega.
2. Avaldaja soovis asuda õppima Tallinna Tehnikaülikooli []. Ülikool jättis mõlemad tema sisseastumisavaldused rahuldamata.
3. Ülikool selgitas, et kuna avaldajal ei ole Eestis elamiseks vajalikku õiguslikku alust, ei kutsutud teda [] õppekavale astumiseks ettenähtud vestlusele. Arvestades avaldaja riigieksamite

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

tulemusi, oleks ta saanud asuda õppima [] õppekavale, aga tema kandideerimisavaldus lükati samal põhjusel tagasi.

4. Seega võttis ülikool senati otsuse nr 23 punkti 4 alusel inimeselt õiguse ülikooli kandideerida.

Piirangu vastuolu põhiseadusega

5. Igaühel on õigus haridusele ([põhiseaduse \(PS\) § 37 lg 1](#)). See õigus on nii Eesti kodanikel kui ka Eestis viibivatel välisriikide kodanikel ja kodakondsuseta inimestel ([PS § 9 lg 1](#)). Õigust haridusele võib piirata üksnes kooskõlas põhiseadusega ([PS § 11](#)).

6. [Põhiseaduse § 38 lõike 2](#) kohaselt on ülikoolid seaduses ettenähtud piires autonoomsed. Riigikogu on otsustanud, et bakalaureuse- ja rakenduskõrgharidusõppesse on õigus kandideerida inimesel, kellel on keskharidus või sellele vastav kvalifikatsioon ([kõrgharidusseaduse \(KHaS\) § 12 lg 1](#)). Lisaks seaduses sätestatud üldistele nõuetele on ülikoolil õigus kehtestada enda vastuvõtutingimused ([KHaS § 13 lg 1](#)). Seega on ülikoolil õigus määrata oma vastuvõtutingimused, kuid need tingimused peavad olema kooskõlas seaduse ja põhiseadusega ([PS § 3 lg 1](#)).

7. [Põhiseaduse § 12 lõike 1](#) järgi on kõik inimesed seaduse ees võrdsed. Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise ja sotsiaalse seisundi või muude asjaolude tõttu.

8. Kuigi ülikool selgitas, et õppida soovijaid ei kohelda erinevalt kodakondsuse tõttu, tehakse seda siiski riigis viibimise õigusliku aluse kehtivusaja alusel. Nii on sätestatud ülikooli vastuvõtutingimuste punktis 4.

9. Lisaks Eesti kodanikele võivad ülikooli õppima kandideerida kõik välisriigi kodanikud, vaatamata sellele, kas neil on õiguslik alus riigis viibimiseks kuni õppekavajärgse nominaalse õppeaja lõpuni. Erand kehtib vaid Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene kodanike kohta. Riigis viibimise aluseks võib olla näiteks viisa või elamisluba, kuid nende dokumentide kehtivusaeg ei pruugi olla sama pikk, kui on õppekaval ette nähtud nominaalne õppeaeg. Näiteks ajutise kaitse alusel riigis viibivate üliõpilaste elamisluba ei pruugi kehtida sama pikka aega, kui on üldjuhul nominaalne õppeaeg kõrghariduse omandamiseks. Võib ette tulla ka muid olukordi, kui inimene viibib Eestis seaduslikult mõnel muul alusel. Selleks annab õiguse näiteks kohtu kohaldatud esialgne õiguskaitse, niisugusel juhul võib välismaalane viibida Eestis vahetult kohtulahendi alusel. Samas võib kohus kohustada PPA-d väljastama inimesele esialgse õiguskaitse korras ka elamisloa. Kohus otsustab seda oma äranägemise järgi.

10. Kui ülikooli hinnangul on keeld põhjendatud, kuna üliõpilasel ei pruugi olla võimalik õpinguid õigusliku aluse kadumise tõttu lõpetada, siis tõenäosus, et üliõpilane katkestab õpingud muul põhjusel, on paraku olemas kõigi ülikoolis õppida soovijate puhul ja sõltumata riigis viibimise õiguslikust alusest. Muude riikide kui Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene kodanike kohta ei ole ülikool pidanud vajalikuks sellist piirangut kehtestada.

11. Ülikooli kehtestatud piirang on seetõttu vastuolus võrdse kohtlemise nõudega.

12. Tallinna Tehnikaülikoolist selgitati õiguskantsleri nõunikule, et piirangut kehtestades lähtus ülikool [Vabariigi Valitsuse 08.04.2022 määruse nr 42 „Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestamine seoses Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigi agressiooniga Ukrainas“](#)

[§ 2 lõike 1¹ punktist 2](#). Selle sätte kohaselt kohaldatakse määrust kõigile Venemaa Föderatsiooni kodanikele, kes taotlevad [välismaalaste seaduse § 118 punkti 3](#) alusel tähtajalist elamisluba Eestis õppimiseks.

13. Vabariigi Valitsus on kehtestanud määrusega nr 42 sanktsioonid Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigi kodanike suhtes seoses agressiooniga Ukrainas. Määrusega on kehtestatud piirang Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigi kodanikele viisa andmisele, kui viisat soovitakse lühiajaliseks Eestis töötamiseks, ning tähtajalise elamisloa andmisele, kui seda taotletakse töötamise, õppimise või ettevõtluse eesmärgil ([määruse § 1](#)). Niisiis ei ole Venemaa Föderatsiooni kodanikel selle määruse alusel üldjuhul võimalik taotleda viisat ega elamisluba õppimise eesmärgil ([määruse § 2 lg 1¹ p 2](#)).

14. Selle määrusega ei ole piiratud Venemaa Föderatsiooni ning Valgevene kodanike õigust õppida Eesti ülikoolides. Piiratud on vaid õppimise eesmärgil elamisloa andmist. Niisiis ei anna see määrus ülikoolile õiguslikku alust kehtestada oma õigusaktidega piiranguid Venemaa Föderatsiooni või Valgevene kodanike õppima asumisele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Olari Koppel
asetäitja-nõunik, õiguskantsleri kantselei direktor
õiguskantsleri ülesannetes